

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

**ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**«МЕДІАЦІЯ В СИСТЕМІ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ НА
ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ»**

Шифр програми: ЗК/2024/004

Рік запровадження програми: 2024

Програму затверджено:	рішення Науково-методичної ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 25 квітня 2024 року № 04-24
Програму погоджено:	наказ Національного агентства України з питань державної служби від 14 червня 2024 року № 94-24

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Медіація в системі врегулювання конфліктів на державній службі
Шифр програми	ЗК/2024/004
Тип програми за змістом	загальна короткострокова програма підвищення кваліфікації
Форма навчання	дистанційна у синхронному режимі
Цільова група	державні службовці, які займають посади державної служби категорій «Б», «В»
Передумови навчання за програмою	–
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	–
Найменування партнера (партнерів) програми	–
Обсяг програми	0,67 кредиту ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	загальна тривалість програми: 5 днів протягом тижня
Мова(и) викладання	державна
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	ведення переговорів, медіація; діалог як підхід до вирішення чутливих питань, розв'язання конфліктів
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	професійні знання щодо методу медіації, яка сприяє врегулюванню конфліктів на державній службі; прийняття ефективних рішень засобами застосування методу медіації; виконання на високому рівні поставлених завдань; лідерство; комунікація та взаємодія; управління організацією роботи та персоналом щодо вміння розв'язувати конфлікти
Укладач(і) програми	Корчак Наталія Миколаївна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, nkorchak15@gmail.com; Гонюкова Лілія Василівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, gonyukova@ukr.net; Ларіна Наталія Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, natali.larina@ukr.net; Рак Юлана Олександрівна, доктор філософії у галузі «Публічне управління та адміністрування», експерт з медіації, членкиня Національної асоціації медіаторів України, yulana.rak@gmail.com
2. Загальна мета	
Розвиток професійних компетентностей та надання знань з основ медіації у сфері публічного управління та адміністрування, вироблення умінь та навичок, необхідних для професійного розвитку та ефективного виконання посадових обов'язків з метою для забезпечення врегулювання спорів (конфліктів) на державній службі; формування у слухачів мотивації потреб у постійному самовдосконаленні, вмінні самостійно вчитися вирішувати конфлікти	

3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
знання	основних положень законодавства України щодо застосування медіації на державній службі; особливостей застосування методу медіації задля ефективного державного управління, зокрема переговорного процесу, схвалення управлінських рішень у забезпеченні врегулювання спорів (конфліктів) соціально-психологічними засобами медіації на державній службі
уміння	формулювати суть проблеми, питання, активно слухати обидві сторони спорів та переконувати в правильності прийняття запропонованого рішення методом медіації; вживати метод медіації щодо виявлення фактів корупційних діянь та усунення наслідків правопорушень, пов'язаних із корупцією; своєчасно реагувати та застосувати метод медіації в ситуаціях потенційного та реального конфлікту інтересів на державній службі
навички	прийняття управлінських рішень, які базуються на застосуванні методу медіації у врегулюванні конфліктів на державній службі; ефективного вирішення конфліктів методом медіації між співробітниками, між державним органом влади та клієнтами, партнерами в умовах врегулювання конфліктів на державній службі; ведення ділових переговорів і публічних виступів
4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
Дистанційно в синхронному режимі передбачається участь у вебінарах, під час яких проводяться лекції, тематичні дискусії, застосовуються кейсові методики, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься таке навчання, посилання (вебадреса)	дистанційне навчання в синхронному режимі – доступ до вебкабінету відео-конференції надається після реєстрації
Назва дистанційного етапу/модуля	–
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Складові оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	відвідування занять (дистанційно в синхронному режимі) – 50%; підсумковий контроль – 50%. Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75%, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожної зі складових оцінювання та за умови успішного проходження підсумкового контролю
Форма підсумкового контролю	тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Назва теми	Кількість годин				
	загальна кількість годин / кредитів ЄКТС	у тому числі:			
		аудитор ні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійна робота слухачів
Тема 1. Медіація як альтернативний метод врегулювання конфліктів на державній службі	5	—	4	—	1
Тема 2. Правові основи впровадження інституту медіації в Україні	4	—	3	—	1
Тема 3. Причини виникнення конфліктів на державній службі, їх динаміка та ескалація. Способи (форми) врегулювання конфліктів	5	—	4	—	1
Тема 4 Ділова комунікація та переговорний процес при врегулюванні конфліктів на державній службі	4	—	3	—	1
Підсумковий контроль результатів навчання	2	—	2	—	—
РАЗОМ	20/0,67	—	16	—	4

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Медіація як альтернативний метод врегулювання конфліктів на державній службі

Поняття та види альтернативних процедур примирення: посередництво та медіація. Медіація: техніка та методи. Медіація чи переговори; суттєві відмінності. Український досвід застосування процедури медіації. Підходи та ознаки медіації. Основні елементи та моделі медіації: переговори, орієнтовані на рішення (Гарвардська модель за Фішером і Юрі); добровільність (за вибором сторін); що проводиться на вимогу (на підставі постанови) судді під час судового процесу; обов'язковість. Закріплення медіації на законодавчому рівні. Медіація у формуванні стійкого негативного ставлення до корупції на державній службі.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тематична дискусія, кейс-стаді.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання:

Відмінності між медіацією та переговорами. Аналіз діючого законодавства України з медіації. Роль закріплення медіації на законодавчому рівні.

Впровадження українського досвіду застосування процедури медіації у формуванні стійкого негативного ставлення до корупції на державній службі.

Розкриття основних елементів та моделей медіації: переговори, орієнтовані на рішення (Гарвардська модель за Фішером і Юрі); добровільність (за вибором сторін); що проводиться на вимогу (на підставі постанови) судді під час судового процесу; обов'язковість.

Тема 2. Правові основи впровадження інституту медіації в Україні

Промоція цінностей медіації в українському суспільстві. Порівняльна характеристика

медіації, третейського та судового розгляду. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту порушених прав учасників управлінських правовідносин, їх характеристика та особливості застосування.

Законодавче та нормативно-правове забезпечення вирішення конфліктів у публічному управлінні в Україні.

Роль «способу ABC» для недержавного вирішення спорів чи врегулювання конфліктів (ч. 5 ст. 55 Конституції України). Використання способів ABC: позасудовим, досудовим та присудовим.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тематична дискусія, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання:

Сутність юрисдикційної та неюрисдикційної форми захисту порушених прав учасників управлінських правовідносин, їх характеристики та особливості застосування.

Розкриття ролі «способу ABC» для недержавного вирішення спорів чи врегулювання конфліктів (ч. 5 ст. 55 Конституції України).

Приклади використання способів ABC: позасудовим, досудовим та присудовим методом.

Тема 3. Причини виникнення конфліктів, на державній службі, їх динаміка та ескалація. Способи (форми) врегулювання конфліктів.

Причини виникнення конфліктів на державній службі, їх динаміка та ескалація (міжособистісні, організаційні, трудові, соціально-економічні, етнонаціональні, релігійні, політичні, міждержавні).

Динаміка конфлікту та ескалація. Способи (форми) врегулювання конфліктів: з позиції сили (влади), з позиції права (традиційний, правовий), з позиції інтересів (альтернативний, позасудовий – ABC).

Застосування методу соціального перетворення в умовах врегулювання конфліктів на державній службі. Суть активного слухання при врегулюванні конфліктів: переваги та недоліки.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тематична дискусія, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання:

Типові дії державного службовця в латентному стані конфлікту (сплячий конфлікт на державній службі).

Поведінка державного службовця в умовах прихованого конфлікту серед працівників.

Типові дії державного службовця передконфліктній ситуації.

Поведінка державного службовця в умовах виникнення та розвитку конфлікту, ескалації, спаду, завершення конфлікту.

Методика застосування активного слухання в умовах врегулювання конфліктів на державній службі.

Тема 4. Ділова комунікація та переговорний процес при врегулюванні конфліктів на державній службі

Принципи проведення медіаційних переговорів. Дипломатичні переговори. Види переговорів та їх функції (ті, які ведуться в рамках конфліктних відносин, та в умовах співпраці) на публічній службі. Психологія переговорного процесу.

Стилі перемовного процесу. Основні моделі переговорів: гра з нульовим результатом, позиційний торг, переговори з інтересами, компроміс; асиметричне рішення; знаходження принципово нового рішення шляхом співробітництва. 24 методи проведення переговорів, їх суть.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тематична дискусія, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання:

Суть переговорів як способи вирішення конфліктів. Особливості дипломатичних переговорів.

Роль переговорного процесу в укладенні договору, обміну ідеями, обговорення варіантів з метою пошуку спільного рішення неюридичного способу вирішення конфлікту.

Основні принципи проведення медіаційних переговорів: співпереживання, повага, справедливість, щирість.

Розподіл ролей в переговорному процесі. Переговори без поразки (Метод Гарвардського університету).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання за дистанційною формою здійснюється за такими складовими:

відвідування занять (дистанційно в синхронному режимі) 50 %;

підсумковий контроль (тестування) – 50 %.

Позитивне проходження тестування зараховується у разі надання правильних відповідей (51%).

Відвідування занять оцінюються на підставі відомостей реєстрації учасників навчання та активної їх участі (відповіді на питання, виконання завдань).

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75%, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожної зі складових оцінювання та за умови успішного проходження підсумкового контролю.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОBOB'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Література та інші інформаційні ресурси

1. Гонюкова Л. В., Рак Ю. О. Конфліктна взаємодія органів публічної влади і громадянського суспільства як об'єкт наукових досліджень. Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Державне управління». Київ, 2023. № 1(7). С. 147–158. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-1\(7\)-147-157](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-1(7)-147-157).
2. Грабовський В. А., Рак Ю. О. Особливості становлення та тенденції розвитку інституту медіації: українські та зарубіжні практики. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія «Державне управління». Київ, 2020. № 1 (96). С. 5.
3. Ларіна Н. Інституційні засади формування медіаційної компетентності публічних службовців в Україні. Аспекти публічного управління. 2022. 10(6), 61–69. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/972/>.
4. Методи конструктивного спілкування в умовах конфлікту. Психосоціальна підтримка публічних службовців в умовах воєнного стану : [практикум для тренерів] / Н. Алюшина, Ю. Жигуліна-Фаль, Н. Наулік та ін.; за заг. ред. проф. О. Редліха, С. Хаджирадевої. Миколаїв: Ємельянова Т.В., 2022. С. 97–114.
5. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівному / рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти. Київ : ФОП Нічога С. О., 2018. 174 с.

Перелік нормативно-правових актів

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-вр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. № 2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.
3. Про державну службу: Закон України від 15.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://cutt.ly/wfjRPyT>.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700. URL: <https://cutt.ly/YfjRKoK>.
5. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 р. № 141-VIII. Дата оновлення: 20.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Редакція від 13.11.2021, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах: Директива 2008/52/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року. URL: <https://ukrmediation.com.ua/images/DOCS/Model-documents/mediation-directive-ukr.pdf>.
8. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>.
9. Щодо наявності/відсутності конфлікту інтересів під час реалізації повноважень з окремих питань оплати праці: Роз'яснення НАЗК № 11 від 24.06.2022 р. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/Rozyasnennya-11-vid-13.06.2022-shhodo-konfliktu-interesiv-1.pdf>.
10. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>.